

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΠΛΗΣΗ ■ ΕΛΕΝΗ ΛΟΥΒΡΟΥ

ΑΥΤΙΣΜΟΣ

Οι άγραφοι κανόνες
κοινωνικής συμπεριφοράς
για παιδιά 4-12 ετών

ΜΕ ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΓΟΝΕΙΣ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΥΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΕΓΑΛΟΥΣ

Σχετικά με το βιβλίο αυτό

Μία από τις βασικές δεξιότητες που χρειάζεται να αποκτήσουν τα παιδιά με αυτισμό είναι η κατανόηση και εκμάθηση των κοινωνικών κανόνων. Με τον όρο κοινωνικοί κανόνες εννοούμε τους άγραφους κανόνες, οι οποίοι είναι αυτονόητοι για τα τυπικά αναπτυσσόμενα παιδιά. Αυτό το βιβλίο δημιουργήθηκε για να βοηθήσει όσους εμπλέκονται στη ζωή των παιδιών που βρίσκονται στο φάσμα του αυτισμού. Τα παραδείγματα έχουν βασιστεί σε πραγματικά περιστατικά και κάποια από αυτά ίσως σας θυμίσουν δικές σας ιστορίες. Επιλέξαμε τα συγκεκριμένα περιστατικά για να παρουσιάσουμε κάθε φορά έναν άγραφο κανόνα. Στις οδηγίες που ακολουθούν τα παραδείγματα δίνεται η επεξήγηση του κάθε κανόνα και μερικές βασικές οδηγίες για την εκμάθησή του. Το α' μέρος αναφέρεται σε παιδιά ηλικίας περίπου 4 έως 7 ετών, ενώ το β' μέρος σε παιδιά ηλικίας 8 έως 12 ετών. Οι ηλικίες που αναφέρουμε είναι ενδεικτικές.

Επεξηγήσεις και προτάσεις

Α' μέρος (για παιδιά 4 - 7 ετών)

Σελίδα 11

Το παράδειγμα αυτό είναι πραγματικό γεγονός που συνέβη σε κάποιο εστιατόριο με ένα αγόρι περίπου επτά ετών. Την περίοδο εκείνη το ειδικό του ενδιαφέρον ήταν γύρω από τις μάγισσες και τα φαντάσματα και έτσι, όταν είδε τη συγκεκριμένη κυρία να μπαίνει, την έδειξε και σχολίασε αρκετά δυνατά τα μακριά γκρίζα μαλλιά της, με αποτέλεσμα να τον ακούσει όχι μόνο η ίδια, αλλά και σχεδόν όλοι οι πελάτες του εστιατορίου. Τα άτομα με αυτισμό αντιμετωπίζουν δυσκολία με αυτό που ονομάζουμε *θεωρία του νου*, που αναφέρεται στην ικανότητα κάποιου να μπαίνει στη θέση του άλλου. Γι' αυτό συχνά δίνουν την εντύπωση στους γύρω τους ενός αγενούς παιδιού. Αυτό που χρειάζεται να κάνουμε εμείς είναι να εκπαιδεύσουμε τα παιδιά στο να μπαίνουν στη θέση του άλλου, έτσι ώστε η συμπεριφορά τους να είναι κοινωνικά αποδεκτή. Πρόκειται για ένα δύσκολο είδος εκπαίδευσης που χρειάζεται προσπάθεια και επανάληψη από τη μεριά μας. Εδώ θα πρέπει να σημειώσουμε πως, όταν για παράδειγμα τα εκπαιδεύουμε να μη φωνάζουν δυνατά στο εστιατόριο, πρέπει να τους δίνουμε να καταλάβουν ότι μιλάμε για όλους τους δημόσιους χώρους και όχι μόνο για το συγκεκριμένο εστιατόριο, χρειάζεται δηλαδή να γενικεύουμε. Σε καμία περίπτωση δε μαλώνουμε το παιδί σε ένα τέτοιο περιστατικό, αλλά λαμβάνουμε υπόψη μας ότι δυσκολεύεται πραγματικά να κατανοήσει την κατάσταση.

Σελίδα 12

Το παράδειγμα αυτό σχετίζεται επίσης με τη θεωρία του νου, που έχουμε εξηγήσει παραπάνω, αλλά φανερώνει και ένα ακόμα

χαρακτηριστικό των παιδιών με αυτισμό, δηλαδή ότι τα παιδιά αυτά είναι συχνά πολύ ειλικρινή και λένε αυτό ακριβώς που σκέφτονται. Θα μπορούσαμε να πούμε ότι δε συνηθίζουν να λένε ψέματα. Για τον λόγο αυτό χρειάζεται να διδαχθούν καταστάσεις όπου το ψέμα είναι επιτρεπτό και ίσως και να επιβάλλεται. Συγκεκριμένα, θα πρέπει να τους εξηγήσουμε ότι κάποιες φορές επιτρέπονται τα μικρά ψεματάκια, ώστε να μην πληγωθούν τα συναισθήματα του άλλου.

Σελίδα 13

Το παράδειγμα αυτό σχετίζεται πάλι άμεσα με τη θεωρία του νου και ειδικότερα με το κομμάτι που αφορά το ότι για την ίδια κατάσταση ο κάθε άνθρωπος έχει έναν διαφορετικό τρόπο σκέψης και αντιμετώπισής της. Αυτό που μπορούμε να κάνουμε για να αποφύγουμε περιστατικά όπως αυτό του παραδείγματος είναι να εκπαιδεύσουμε το παιδί με αυτισμό στο να μας εκφράζει τι σκέφτεται ώστε να το ξέρουμε και εμείς.

Σελίδα 14

Κάτι που χαρακτηρίζει τα παιδιά με αυτισμό είναι η *μη κατανόηση των συναισθημάτων των άλλων* και η στάση που τηρούμε απέναντι σε αυτά. Εμείς από την πλευρά μας μπορούμε να εκπαιδεύσουμε τα παιδιά αυτής της ηλικίας στην αναγνώριση κάποιων βασικών συναισθημάτων, όπως π.χ. της χαράς, της λύπης, του θυμού, αλλά και στο πώς να τα αντιμετωπίζουν. Εάν το παιδί δεν έχει ακόμα κατακτήσει αυτή τη γνώση, μπορούμε να το καθοδηγήσουμε σε εναλλακτικούς τρόπους συμπεριφοράς, όπως στο να απομακρυνθεί από το σημείο. Σε καμία περίπτωση δεν είμαστε επικριτικοί απέναντι σε μία συμπεριφορά όπως αυτή του συγκεκριμένου παραδείγματος. Αυτό το παράδειγμα αφορά επίσης τη θεωρία του νου.